

АЗИ, НОМХОН ДАЛАЙН ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙН КОМИСС

**АЗИ, НОМХОН ДАЛАЙН ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙН КОМИССЫН
ХӨГЖИЖ БУЙ ГИШҮҮН УЛС ХООРОНДЫН ХУДАЛДААНЫ ХЭЛЭЛЦЭЭНИЙ
ТУХАЙ АНХНЫ ХЭЛЭЛЦЭЭР (БАНГКОКИЙН ХЭЛЭЛЦЭЭР)-ИЙН
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ**

АЗИ, НОМХОН ДАЛАЙН ХУДАЛДААНЫ ХЭЛЭЛЦЭЭР

**АЗИ, НОМХОН ДАЛАЙН ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙН КОМИССЫН
ХӨГЖИЖ БУЙ ГИШҮҮН УЛС ХООРОНДЫН
ХУДАЛДААНЫ ХЭЛЭЛЦЭЭНИЙ ТУХАЙ АНХНЫ ХЭЛЭЛЦЭЭР
(БАНГКОКИЙН ХЭЛЭЛЦЭЭР)-ИЙН НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ**

АЗИ, НОМХОН ДАЛАЙН ХУДАЛДААНЫ ХЭЛЭЛЦЭЭР

ОРШИЛ

Азийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны асуудлаарх Сайд нарын Зөвлөлөөс гаргасан Кабулын тунхаглалын шийдвэр, уг тунхаглалаар бий болгосон Худалдааг өргөжүүлэх хөтөлбөрийн Засгийн газар хоорондын хорооноос баталсан Азийн худалдааг өргөжүүлэх хөтөлбөрийн хүрээнд Ази, Номхон далайн эдийн засаг, нийгмийн комиссын (АНДЭЗНК) хөгжиж буй гишүүн улс хооронд худалдааг өргөжүүлэх хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ авах зайлшгүй шаардлагатайг хүлээн зөвшөөрч;

Ази, Номхон далайн эдийн засаг, нийгмийн комиссын 31 дүгээр чуулганаас баталсан Шинэ Делигийн тунхаглалын зарчмыг удирдлага болгон;

Худалдааг өргөжүүлэх нь төрөлжилт болон эдийн засгийн цар хүрээний өгөөжөөр дамжин хөрөнгө оруулалт, үйлдвэрлэлийн боломжийг нэмэгдүүлж, улмаар ажил эрхлэлт болон хүн амын амьжиргааны түвшинг ахиулан бататгах үндэсний эдийн засгийн хөгжлийн чухал хөшүүрэг болохыг ухамсарлан;

Бараа бүтээгдэхүүний бие биеийн зах зээлд нэвтрэх тааламжтай нөхцөл, боломжийг нэмэгдүүлэх, үйлдвэрлэл, худалдааг өргөжүүлэх, гадагш чиглэсэн зохистой хандлагыг дэмжсэн худалдааны зохицуулалтыг хөгжүүлэх нь чухал ач холбогдолтойг анхааран;

Хөгжиж буй улс хооронд хөнгөлөлтийн тогтолцоо бий болгох нь чухал болохыг олон улсын болон бүс нутгийн түвшинд нэн ялангуяа Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Хөгжлийн хоёр дахь арван жилийн Олон улсын хөгжлийн стратеги, Олон улсын эдийн засгийн шинэ дэглэм бий болгох тухай тунхаглал болон Олон улсын эдийн засгийн шинэ дэглэм бий болгох үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн талаарх НҮБ-ын Ерөнхий Ассамблейн тогтоол, НҮБ-ын Худалдаа, хөгжлийн бага хурлын хоёрдугаар чуулга уулзалт (ЮНКТАД-II)-аас баталсан Хөгжиж буй улс хоорондын худалдаа, эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, бүс нутгийн интеграцын тухай нэгдсэн тунхаглал, түүнчлэн Тариф, худалдааны ерөнхий хэлэлцээрийн 4 дүгээр бүлэг, Үйлчилгээний худалдааны тухай ерөнхий хэлэлцээрийн 5 дугаар зүйл болон тэдгээртэй нийцүүлэн гаргасан шийдвэрийн хүрээнд олон улсын хамтын нийгэмлэг бүрэн хүлээн зөвшөөрснийг тэмдэглэн;

Түүнчлэн хөгжиж буй улсууд энэ төрлийн хөнгөлөлтийн зохицуулалтыг өөр хоорондоо хэрэглэх зорилгоор Худалдааны хөнгөлөлтийн бүх нийтийн тогтолцоог бий болгох зэрэг зарим чухал шийдвэр гаргасныг тэмдэглэн;

Олон улсын бусад форумын хүрээнд гарч буй хүч чармайлтыг дэмжин Ази, Номхон далайн эдийн засаг, нийгмийн комиссын хөгжиж буй гишүүн улс хооронд хөнгөлөлтийн тогтолцоо бий болгох нь хөгжиж буй улс хоорондын худалдааг хөгжүүлэхэд чухал хувь нэмэр болно гэдэгт итгэн;

Бүгд Найрамдах Бангладеш Ард Улс, Бүгд Найрамдах Хятад Ард Улс, Бүгд Найрамдах Энэтхэг Улс, Бүгд Найрамдах Ардчилсан Лаос Ард Улс, Бүгд Найрамдах Солонгос Улс, Бүгд Найрамдах Ардчилсан Социалист Шри Ланка Улсын Засгийн газар дараах зүйлийг ТОХИРОЛЦОВ:

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1 дүгээр зүйл Тодорхойлолт

Энэхүү хэлэлцээрийн зорилгоор дараах тодорхойлолтыг хэрэглэнэ. Үүнд:

1) “Оролцогч улс” гэж нэгдэн орох, эсхүл соёрхон батлах тухай батламж жуух бичгээ АНДЭЗНК-ын Гүйцэтгэх нарийн бичгийн даргад хадгалуулан тус хэлэлцээрийг заавал биелүүлэхээ зөвшөөрсөн улсыг;

2) “Анхдагч оролцогч улсууд” гэж Бүгд Найрамдах Бангладеш Ард Улс, Бүгд Найрамдах Энэтхэг Улс, Бүгд Найрамдах Ардчилсан Лаос Ард Улс, Бүгд Найрамдах Солонгос Улс, Бүгд Найрамдах Ардчилсан Социалист Шри Ланка Улсыг;

3) “АНДЭЗНК-ын хөгжиж буй гишүүн улс” гэж Ази, Номхон далайн эдийн засаг, нийгмийн комиссын үйл ажиллагааны журмын 3 ба 4 дүгээр хэсэгт болон журмын нэмэлт, өөрчлөлтөд багтсан улсыг;

4) “Нэн буурай хөгжилтэй улс” гэж Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагаас ийнхүү нэрлэсэн улсыг;

5) “Бараа” гэж түүхий, хагас боловсруулсан, боловсруулсан хэлбэрт байгаа болон бусад бүх бараа бүтээгдэхүүнийг;

6) “Ижил бараа” гэж тухайн бараатай адил, эсхүл тухайн бараа байхгүй нөхцөлд тухайн барааны шинж чанартай ойр төсөө бүхий адил биш барааг;

7) “Тариф” гэж оролцогч улсын үндэсний тарифын жагсаалтад багтсан гаалийн татварыг;

8) “Хилийн төлбөр, хураамж” гэж гадаад худалдааны гүйлгээнд ногдуулж буй, тарифын адил үр нөлөөтэй, зөвхөн импортын бараанд ногдуулдаг тарифаас бусад хилийн төлбөр, хураамж боловч дотоодын ижил бараанд ногдуулдаг шууд бус татвар, хураамж биш. Тодорхой үйлчилгээтэй холбогдох импортын төлбөрийг хилийн төлбөр, хураамж гэж үзэхгүй;

9) “Тарифын бус арга хэмжээ” гэж импортыг хязгаарлах, эсхүл худалдааг мэдэгдэхүйц гажуудуулах нөлөө бүхий тариф, хилийн төлбөр, хураамжаас бусад аливаа арга хэмжээ, журам, эсхүл жишгийг;

10) “Хөнгөлөлтийн хэмжээ” гэж Нэн тааламжтай үндэстний нөхцөл (НТҮН)-ийн татварын хувь хэмжээ болон ижил бараанд ногдуулах хөнгөлөлттэй татварын хувийн зөрүүг хэлэх боловч тэрхүү хувь хэмжээ хоорондын шууд ялгаа биш. Тиймээс,

*Хөнгөлөлтийн хэмжээ=(НТҮНтатвар–хэлэлцээрийн дагуу зөвшөөрөгдсөн тарифын хэмжээ)х 100%
НТҮНтатвар*

11) “Хөнгөлөлтийн үнэлгээ” гэж энэхүү хэлэлцээрийн хүрээнд тохиролцсон Үндэсний хөнгөлөлтийн жагсаалтын дагуу нэг Оролцогч улсаас бусад Улсад олгож буй тарифын болон тарифын бус хөнгөлөлтөөс авах ашгийн хэмжээг. Тарифын хөнгөлөлтийн хувьд хөнгөлөлтийн хэмжээ нь тогтвортой байвал хөнгөлөлтийн үнэлгээг хадгалсанд тооцно;

12) “Ноцтой хохирол” гэж хөнгөлөлтийн үр дүнд барааны импорт их хэмжээгээр нэмэгдэж, улмаар дотоодын ижил, төстэй бараа үйлдвэрлэгчдийг орлого, үйлдвэрлэлийн хувьд их хэмжээний алдагдалд оруулах, ажил эрхлэлтийг богино хугацаанд тогтворгүй байдалд хүргэх зэрэг ихээхэн хэмжээний хохирлыг. Дотоодын үйлдвэрлэлд үзүүлэх нөлөөллийн шинжилгээнд тухайн барааны дотоодын үйлдвэрлэлд үзүүлж буй эдийн засгийн бусад холбогдох хүчин зүйл болон тухайн барааны үйлдвэрлэлийн байдлын үзүүлэлтийн үнэлгээг хамааруулна;

13) “Ноцтой хохирол учруулах аюул” гэж хөнгөлөлттэй импорт үлэмж хэмжээгээр нэмэгдсэнээр дотоодын үйлдвэрлэгчид ноцтой хохирол учруулах нөхцөл буюу хэдийгээр хохирол учруулаагүй боловч учруулж болзошгүй нөхцөлийг. Ноцтой хохирол учруулах аюулыг сэжиг, таамаг, төсөөлөлд бус баримтад тулгуурлан тодорхойлно.

2 дугаар зүйл Зорилго

Энэхүү хэлэлцээрийн зорилго нь АНДЭЗНК-ын хөгжиж буй гишүүн улс хооронд худалдааг өргөжүүлэх тасралтгүй үйл явцаар дамжуулан эдийн засгийн хөгжлийг дэмжих, түүнчлэн тэдний өнөөгийн болон ирээдүйн худалдааны болон хөгжлийн хэрэгцээнд нийцсэн худалдааг чөлөөлөх харилцан ашигтай арга хэмжээ авах замаар олон улсын эдийн засгийн хамтын ажиллагаанд ахиц гаргахад оршино.

3 дугаар зүйл Зарчим

Энэхүү хэлэлцээрт дараах ерөнхий зарчмыг баримтална. Үүнд:

- (i) Хэлэлцээр нь Оролцогч бүх улсад нэгэн адил ашигтай байх замаар харилцан давуу тал олгох, бүхэлдээ харилцан адил байх зарчимд суурилна.
- (ii) Оролцогч улс хоорондын худалдааны харилцаанд ил тод байх зарчим, Үндэсний нөхцөл болон Нэн тааламжтай үндэстний нөхцөлийг мөрдлөг болгоно.
- (iii) Нэн буурай хөгжилтэй Оролцогч улсын онцгой хэрэгцээ нь эргэлзээгүй хүлээн зөвшөөрөгдөх бөгөөд тэдгээрт үзүүлэх бодит хөнгөлөлтийн арга хэмжээг тохиролцоно.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ ХУДАЛДААГ ЧӨЛӨӨЛӨХ ХӨТӨЛБӨР

4 дүгээр зүйл Хөнгөлөлтийн хэлэлцээ

Энэхүү хэлэлцээр нь (a) тариф, (b) хилийн төлбөр, хураамж, (c) тарифын бус арга хэмжээтэй холбоотой зохицуулалт зэргээс бүрдэнэ. Оролцогч улсууд тарифын хөнгөлөлтийн хэлэлцээг дараах арга зам болон журмын аль нэгийг, эсхүл хослуулан хэрэглэх замаар явуулж болно: (a) бараа тус бүрээр; (b) бүх барааны хувьд тарифыг жигд бууруулах; (c) салбараар. Тарифын хэлэлцээг Оролцогч улс бүрийн одоогийн Нэн тааламжтай үндэстний тарифын хувь хэмжээнд үндэслэнэ. Оролцогч улс энэхүү хэлэлцээрийг өргөжүүлэх болон гэрээний зорилтод бүрэн хүрэх зорилгоор хэлэлцээг тогтмол хийнэ.

5 дугаар зүйл Хөнгөлөлтийг хэрэглэх

Оролцогч улс бүр бусад бүх оролцогч улсаас гаралтай бараа бүтээгдэхүүнд тариф, хилийн төлбөр, хураамж болон тарифын бус арга хэмжээг өөрийн Үндэсний хөнгөлөлтийн жагсаалтын дагуу ногдуулна. Эдгээр Үндэсний хөнгөлөлтийн жагсаалтыг энэхүү хэлэлцээрийн салшгүй хэсэг болох 1 дүгээр хавсралтад хавсаргасан болно.

6 дугаар зүйл Тарифын бус арга хэмжээ

Оролцогч улс бүр Үндэсний хөнгөлөлтийн жагсаалтад хамаарах бараа, бүтээгдэхүүний импортод нөлөөлж болох тарифын бус арга хэмжээг бага багаар хөнгөвчлөх зорилгоор өөрийн улсын хөгжлийн хэрэгцээ, зорилгод нийцсэн зохистой арга хэмжээг авна. Оролцогч улс хоорондын худалдаан дахь техникийн саад тотгортой холбогдох асуудал, эрүүл ахуйн болон ургамлын эрүүл ахуйн арга хэмжээг Дэлхийн худалдааны байгууллага (ДХБ)-ын холбогдох заалтын дагуу аль болох бодитоор зохицуулна. Оролцогч улс нь ил тод байх үүднээс хөнгөлөлтөд хамрагдсан бараанд хамаарах тарифын бус арга хэмжээний жагсаалтыг харилцан нээлттэй байлгана.

7 дугаар зүйл

Нэн буурай хөгжилтэй оролцогч улсад үзүүлэх тусгай хөнгөлөлт

Энэхүү хэлэлцээрийн 5 дугаар зүйлд заасныг үл харгалзан, аливаа Оролцогч улс нь Нэн буурай хөгжилтэй оролцогч улсад тусгай хөнгөлөлт олгож болох бөгөөд энэхүү хөнгөлөлт нь Нэн буурай хөгжилтэй оролцогч бүх улсад үйлчлэх боловч бусад Оролцогч улсад хамаарахгүй. Эдгээр тусгай хөнгөлөлт нь хөнгөлөлт үзүүлэгч Оролцогч улсын Үндэсний хөнгөлөлтийн жагсаалтад орно.

8 дугаар зүйл

Гарал үүслийн дүрэм

Энэхүү хэлэлцээрийн хавсралт болох Үндэсний хөнгөлөлтийн жагсаалтад багтсан бүтээгдэхүүн нь энэхүү хэлэлцээрийн салшгүй хэсэг болох 2 дугаар хавсралтад заасан Гарал үүслийн дүрмийн шаардлагыг хангасан тохиолдолд хөнгөлөлт эдлэх эрхтэй.

9 дүгээр зүйл

Хөнгөлөлтийн хэмжээг хэвээр хадгалах

Бусад хэсэгт өөрөөр заагаагүй бол, Үндэсний хөнгөлөлтийн жагсаалтад заасан хөнгөлөлтийн хэмжээг хадгалах зорилгоор Оролцогч улс нь энэхүү хэлэлцээр хүчин төгөлдөр болсноос хойш түүнээс өмнө мөрдөж байснаас бусад худалдааг хязгаарлах аливаа төлбөр, арга хэмжээг авах замаар эдгээр хөнгөлөлтийн хэмжээг цуцалж, эсхүл бууруулж болохгүй. Үүнд (a) дотоодын ижил төстэй бүтээгдэхүүнд ногдуулсан дотоодын татвар, (b) демпингийн эсрэг, эсхүл нөхөн төлөөсийн татвар, эсхүл (c) үзүүлсэн үйлчилгээнд тохирсон хураамжтай дүйцэх төлбөр хамаарахгүй.

10 дугаар зүйл

Хөнгөлөлтийн хязгаарыг дахин тогтоох

Хэрэв Оролцогч улс нь тарифаа хянан үзсэний үр дүнд Оролцогч бусад улсад үзүүлж буй хөнгөлөлтийн хэмжээг бууруулах, эсхүл цуцлахаар бол аль болох боломжит хугацаанд тэнцүү хэмжээний хөнгөлөлтийн хэмжээг дахин тогтоох, эсхүл Үндэсний хөнгөлөлтийн жагсаалтаа харилцан ашигтай байдлаар өөрчлөх зорилго бүхий хэлэлцээг хийх зорилгоор 4 дүгээр бүлэгт заасны дагуу Оролцогч бусад улстай нэн даруй зөвлөгөөн хийж, харилцан зөвшөөрөхүйц нөхөн олговрын арга хэмжээ авна. Энэ зүйлд заасан боломжтой хугацаа гэдэг нь тарифын хяналтын мэдэгдэл гаргасан өдрөөс хойших 6 сараас дээшгүй хугацааг хэлнэ. Энэхүү хугацааг хэтрүүлсэн Оролцогч улс ийнхүү хэтрүүлсэн шалтгааны үндэслэлийг тайлбарлана.

11 дүгээр зүйл

Хэлэлцээрийн хамрах хүрээ

Энэхүү хэлэлцээр нь түүхий, хагас боловсруулсан, боловсруулсан хэлбэрт байгаа бүх бараа бүтээгдэхүүнийг хамарна. Оролцогч улсууд худалдааг чөлөөлөхөд дөхөм болох хилийн болон хилийн бус арга хэмжээний талаар хамтран ажиллах бусад чиглэлийг эрэлхийлнэ. Үүнд: стандартаа уялдуулах, барааны сорилын үнэлгээ, баталгаажуулалтыг харилцан хүлээн зөвшөөрөх, макро эдийн засгийн талаар зөвлөлдөх, худалдааг хөнгөвчлөх арга хэмжээ, үйлчилгээний худалдаа зэрэг асуудал багтана.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ ХУДАЛДААГ ӨРГӨЖҮҮЛЭХ

12 дугаар зүйл Худалдааг өргөжүүлэх болон төрөлжүүлэх

Худалдааг нэгтгэх, тасралтгүй өргөжүүлэх, улам төрөлжүүлэх зорилгоор Оролцогч улсууд дараах хэсэгт тусгагдсан зорилт болон заалтыг анхаарч ажиллахыг зөвшөөрч, тэдгээрийг үндэсний бодлого, зохицуулалттайгаа нийцүүлэн шуурхай хэрэгжүүлэхийг эрмэлзэнэ. Үүнд:

- a. Оролцогч улс нь аль нэгнийхээ нутаг дэвсгэрээс гарал үүсэлтэй бүтээгдэхүүний импортод энэхүү хэлэлцээр хүчин төгөлдөр болохоос өмнө үзүүлж байснаасаа дутуугүй тааламжтай нөхцөлийг боломжийн хэмжээгээр харилцан олгоно.
- b. Оролцогч улсын нутаг дэвсгэрээс гарал үүсэлтэй бараа, бүтээгдэхүүн нь татвар, тариф болон бусад дотоодын татвар, хураамжийн хувьд бусад бүх Оролцогч улсын нутаг дэвсгэрт тухайн Оролцогч улсын дотоодын ижил төстэй бүтээгдэхүүндээ олгож байгаагаас дутуугүй тааламжтай нөхцөл эдэлнэ.
- c. Оролцогч улс нь Оролцогч бусад улсын экспортолж байгаа болон экспортлох сонирхол бүхий бараа, бүтээгдэхүүний татвар, хилийн хураамж, төлбөрийг нэмэгдүүлэхгүй, эсхүл шинээр ногдуулахгүй, тарифын бус саад тотгор учруулахгүй байхыг эрмэлзэнэ. Энэ хэсгийн үйлчлэх хүрээнд хамаарах бүтээгдэхүүнийг тодорхойлох зорилгоор Оролцогч улсууд энэ ангиллын бараа бүтээгдэхүүний жагсаалтыг тухай бүр Байнгын хороонд хүргүүлж шийдвэр гаргуулна.
- d. Шаардлагатай гэж үзвэл, Оролцогч улсууд нь энэхүү хэлэлцээрийн хэрэгжилтийг хангах, хоорондын худалдааны үйл ажиллагаа, дүрэм журмыг хялбарчлах, стандартчилах зэрэг зорилгоор хамтын ажиллагааны зохих арга хэмжээ, нэн ялангуяа гаалийн удирдлагын чиглэлээрх арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ. Энэ зорилгоор Байнгын хороо нь шаардлагатай захиргааны арга хэмжээг авна.
- e. Оролцогч улсууд 1994 оны ТХЕХ-ийн 6 дугаар зүйлийг хэрэгжүүлэх тухай хэлэлцээр, Татаас болон саармагжуулах арга хэмжээний тухай

хэлэлцээр зэрэг ДХБ-ын холбогдох хэлэлцээрийн заалтыг бодит боломжийн хэмжээнд баримтлан, энэхүү хэлэлцээрийн заалтыг уялдуулан хэрэглэх нөхцөлийг хангана.

- f. Оролцогч улсууд Дэлхийн Гаалийн Холбооны Барааг тодорхойлох, кодлох Уялдуулсан системийн хамгийн сүүлийн хувилбарыг нийтлэг тарифын жагсаалт болгон хэрэглэж, цаашдын хэлэлцээг Уялдуулсан системийн 6 оронд тулгуурлан хийнэ.
- g. Оролцогч улсууд харилцан экспортлох сонирхол бүхий бараа бүтээгдэхүүнд үзүүлэх хөнгөлөлтийн хэмжээ, хүрээг хэлэлцээ хийх замаар өргөжүүлэх алхам хийнэ. Энэ зорилгоор Байнгын хороо нь хэлэлцээний үйл явцыг түргэтгэх, түүний дотор хэлэлцээ хийх нэмэлт арга, техник болон хэлэлцээ хийх тусгай асуудлыг бий болгох боломжийг агуулсан үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг тухай бүр батална.

13 дугаар зүйл

Давуу тал, ашиг, франчайз, дархан эрх, эсхүл эрх ямбыг хэрэгжүүлэх

Оролцогч аль нэг улс, эсхүл бусад улсаас гарал үүсэлтэй, эсхүл эдгээр улсад гаргах бүтээгдэхүүнд худалдаатай холбоотойгоор аль нэг Оролцогч улсаас олгосон аливаа давуу тал, ашиг, франчайз, дархан эрх, эсхүл эрх ямбыг Оролцогч бусад улсаас гарал үүсэлтэй, эсхүл эдгээр улсад гаргах ижил төрлийн бараа, бүтээгдэхүүнд ямар нэгэн болзолгүйгээр нэн даруй олгоно.

14 дүгээр зүйл

Хөнгөлөлтөд үл хамаарах

13 дугаар зүйлийн заалт нь Оролцогч улсаас олгож байгаа дараах хөнгөлөлтөд үйлчлэхгүй. Үүнд:

- a. Хоёр талт худалдааны хэлэлцээрээр Оролцогч бусад улс болон гуравдагч улсад олгосон хөнгөлөлт;
- b. Хөгжиж буй бусад улсад энэхүү хэлэлцээр хүчин төгөлдөр болохоос өмнө онцгойлон олгосон хөнгөлөлт;
- c. Энэхүү хэлэлцээрийн 7 дугаар зүйлд заасан нэн буурай хөгжилтэй Оролцогч улсад олгосон хөнгөлөлт;
- d. Эдийн засгийн хөгжил нь харьцангуй сул гэж Оролцогч улсуудын үзсэн Оролцогч бусад улсад олгож байгаа харилцан адил бус, нэг талын хөнгөлөлт. Байнгын хороо нь эдийн засаг нь харьцангуй сул хөгжилтэй улсын бүлэгт ямар Оролцогч улсыг хамруулахаа тухай бүр шийдвэрлэнэ;
- e. Оролцогч улстай эдийн засгийн интеграцчилалын бүлэг байгуулан ажиллаж байгаа Оролцогч бусад улс, мөн/эсхүл АНДЭЗНК-ын хөгжиж буй бусад улсад олгосон хөнгөлөлт;

- f. 16 дугаар зүйлд заасны дагуу Оролцогч улстай үйлдвэрлэлийн салбарт хамтын ажиллагааны хэлэлцээртэй, эсхүл үйлдвэрлэлийн бусад салбарт хамтарсан үйлдвэртэй Оролцогч бусад улс болон хөгжиж буй улсад олгосон хөнгөлөлт;

Дээрх үл хамаарах нөхцөлийг үл харгалзан Оролцогч улс бүр гуравдагч улстай байгуулсан хэлэлцээрийн заалтыг энэхүү хэлэлцээрийн заалтад нийцүүлэх шаардлагатай алхмыг боломжийн хүрээнд хийнэ.

15 дугаар зүйл

Нэн буурай хөгжилтэй оролцогч улсыг онцгойлон анхаарах тухай

Оролцогч бусад улстай хийх худалдааг өргөжүүлэх, энэхүү хэлэлцээрийн үр ашгийг хүртэх чиглэлээр техникийн туслалцаа авах, хамтран ажиллах тухай Нэн буурай хөгжилтэй оролцогч улсын хүсэлтийг Оролцогч улсууд тусгайлан авч үзнэ.

16 дугаар зүйл

Тарифын болон тарифын бус онцгой хөнгөлөлт үзүүлэх

Оролцогч зарим, эсхүл бүх улсын хооронд, эсхүл АНДЭЗНК-ын хөгжиж буй гишүүн бусад улсын оролцсон үйлдвэрийн салбар дахь хамтын ажиллагааны хэлэлцээр болон бусад салбарын хамтарсан үйлдвэрийн бараа, бүтээгдэхүүнд дээрх хэлэлцээр болон хамтын ажиллагаанд оролцогч улсыг дэмжих зорилгоор тариф болон тарифын бус тусгай хөнгөлөлт үзүүлэх асуудлыг судалж үзэхээр тохиролцов. Ийм хэлэлцээрийн болон хамтарсан үйлдвэрийн заалтыг протоколд тусгах бөгөөд Байнгын хороо тэдгээрийг энэхүү хэлэлцээртэй нийцэж буй тухай зарласны дараа Оролцогч улсын хувьд хүчин төгөлдөр болно.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ

ХАМГААЛАЛТЫН АРГА ХЭМЖЭЭ БОЛОН ЗӨВЛӨГӨӨН

17 дугаар зүйл

Хөнгөлөлтийг түдгэлзүүлэх

- (i) Хэрэв энэхүү хэлэлцээрийг хэрэгжүүлсний дүнд Оролцогч улсын Үндэсний хөнгөлөлтийн жагсаалтад багтсан Оролцогч нөгөө улс, эсхүл Оролцогч бусад улсын нутаг дэвсгэрээс гарал үүсэлтэй тодорхой бүтээгдэхүүний импорт нь импортлогч Оролцогч улсын шууд өрсөлдөхүйц бүтээгдэхүүн, эсхүл түүнтэй адилтгах бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэдэг дотоодын үйлдвэрт ноцтой хохирол учруулах, эсхүл учруулж болзошгүй тохиолдолд импортлогч Оролцогч улс нь Үндэсний хөнгөлөлтийн жагсаалтад орсон тухайн бүтээгдэхүүний хөнгөлөлтийг тухайн бүтээгдэхүүний хувьд түр хугацаанд, алагчлалгүйгээр түдгэлзүүлж болох бөгөөд үүний зэрэгцээ Байнгын хороонд даруй мэдээлж, холбогдох Оролцогч бусад улстай тухайн нөхцөл байдлыг засах тохиролцоонд

хүрэхээр зөвлөлдөнө. Зөвлөгөөний явцын талаар Байнгын хороонд зохих ёсоор мэдээлж байна.

- (ii) Хэрэв холбогдох Оролцогч улсууд 90 хоногийн дотор хоорондоо тохиролцоонд хүрч чадаагүй бол Байнгын хороо нь (a) түдгэлзүүлэхийг зөвшөөрөх, эсхүл (b) хөнгөлөлтөд өөрчлөлт оруулах, эсхүл (c) ижил үнэлэгдэх өөр хөнгөлөлтөөр сольж, өөрчлөлт оруулах замаар харилцан хүлээн зөвшөөрөхүйц шийдэлд хүрэхийг зорино. Хэрэв Байнгын хороо нь тухайн өдрөөс хойш 90 хоногийн дотор хангалттай шийдвэрт хүрч чадаагүй бол түдгэлзэлд өртсөн Оролцогч улс (улсууд) нь хөнгөлөлттэй тэнцүү хэмжээний хамгаалалтын арга хэмжээ авсан Оролцогч улсын худалдаанд хамгаалалтын түр арга хэмжээг чөлөөтэй авч болно. Ингэхдээ харилцан хүлээн зөвшөөрөхүйц шийдвэрт хүрэхийн тулд цаашид хэлэлцээ хийх тухай Байнгын хороонд мэдэгдэх ёстой бөгөөд Байнгын хороо тухайн мэдэгдэл хүлээн авсан өдрөөс хойш 90 хоногийн дотор гишүүдийн гуравны хоёроос доошгүйн саналаар эцсийн шийдвэрийг батална.
- (iii) Хамгаалалтын арга хэмжээг хууль ёсны дагуу авч хэрэгжүүлэх угтвар нөхцөл болон нөхцөл байдал нь ДХБ-ын Хамгаалалтын арга хэмжээний тухай хэлэлцээрт заасантай аль болох адил байна.

18 дугаар зүйл **Төлбөрийн тэнцлийн хязгаарлалт**

- (i) Энэхүү хэлэлцээрийн 9 дүгээр зүйлийн заалтыг үл харгалзан, түүнчлэн хүчин төгөлдөр үйлчилж байгаа олон улсын хэмжээнд хүлээсэн үүргийг хөндөлгүйгээр, Оролцогч улс өөрийн төлбөрийн тэнцлийг хамгаалах зорилгоор импортын хязгаарлалт тогтоох шаардлагатай гэж үзвэл хязгаарлалт тогтоож болох бөгөөд ингэхдээ өөрийн Үндэсний хөнгөлөлтийн жагсаалт дахь хөнгөлөлтийн хэмжээг хамгаалахыг эрмэлзэнэ. Харин Оролцогч улс нь Үндэсний хөнгөлөлтийн жагсаалтдаа орсон бараа, бүтээгдэхүүнд ийм хязгаарлалт тогтоовол уг хязгаарлалт нь түр хугацаанд, алагчлалгүй үйлчлэх бөгөөд хэлэлцээрийн 19 болон 20 дугаар зүйлд заасан журмын дагуу харилцан ашигтай шийдэлд хүрэх зорилгоор хэлэлцээ хийх саналаа Байнгын хороонд нэн даруй мэдэгдэнэ. Зөвлөгөөний журмаас үл хамааран Үндэсний хөнгөлөлтийн жагсаалтад орсон бараа, бүтээгдэхүүнд төлбөрийн тэнцлийг хамгаалах хязгаарлалт тогтоож байгаа Оролцогч улсууд нь төлбөрийн тэнцлээ сайжрах тутам хязгаарлалтаа аажмаар багасгах бөгөөд хязгаарлалтыг хадгалах үндэслэлгүй болсон үед хязгаарлалтыг арилгах ёстой.
- (ii) Төлбөрийн тэнцлийн хамгаалалтын арга хэмжээг хуулийн дагуу хэрэгжүүлэх угтвар нөхцөл, нөхцөл байдал нь ДХБ-ын 1994 оны ТХЕХ-ийн Төлбөрийн тэнцэлтэй холбогдсон заалтын тухай харилцан ойлголцох баримт бичигт заасантай аль болох адил байна.

19 дүгээр зүйл **Худалдааны давуу бус байдлыг арилгах арга хэмжээ**

Энэхүү хэлэлцээрийн хэрэгжилтээс үүдэн аль нэг Оролцогч улс болон бусад бүх Оролцогч улс хоорондын худалдаанд үлэмж хэмжээний болон байнгын давуу бус байдал үүссэн тохиолдолд тэдгээр Оролцогч улс нь өртсөн Оролцогч улсын хүсэлтээр түүний мэдэгдэл, эсхүл хүсэлтийг нааштай авч үзэх ёстой. Байнгын хороо нь энэхүү давуу бус байдлыг арилгахад шаардагдах алхмыг хийх зорилгоор олон талт худалдааг цаашид өргөтгөхөд чиглэсэн нэмэлт хөнгөлөлт олгох зэрэг тохиромжтой арга хэмжээ авах зорилго бүхий зөвлөгөөн хийх хангалттай боломж олгоно.

20 дугаар зүйл Гэрээний үүргийг үл биелүүлэх

Хэрэв Оролцогч улс нь Оролцогч нөгөө улсыг энэхүү хэлэлцээрийн аль нэг заалтыг дагаж мөрдөхгүй, ийнхүү мөрдөхгүй байгаа нь тухайн Оролцогч улстай хийж буй худалдаанд сөргөөр нөлөөлж байна гэж үзвэл түүнд албан ёсоор мэдэгдэл өгч болох бөгөөд уг Оролцогч улс мэдэгдлийг зохих ёсоор авч үзнэ. Хэрэв ийм мэдэгдэл өгсөн өдрөөс хойш 120 хоногийн дотор холбогдох Оролцогч улс хооронд хангалттай зохицуулалт хийгдээгүй бол уг асуудлыг Байнгын хороонд шилжүүлж болох бөгөөд Хороо зохимжтой гэж үзсэн зөвлөмжийг аль нэг Оролцогч улсад хандан гаргаж болно. Хэрэв тухайн Оролцогч улс Байнгын хорооны зөвлөмжийг биелүүлээгүй бол Хороо шаардлагатай гэж үзвэл энэхүү гэрээний үүргийг биелүүлэхгүй байгаа улсын хувьд хэлэлцээрийн дагуу хүлээсэн үүргийн хэрэгжилтийг түдгэлзүүлэх эрхийг аливаа Оролцогч улсад олгож болно.

21 дүгээр зүйл Маргаан шийдвэрлэх

Энэхүү хэлэлцээр, эсхүл түүний хүрээнд батлагдсан аливаа баримт бичгийн заалтыг тайлбарлах болон хэрэгжүүлэхтэй холбогдон Оролцогч улс хооронд үүсэж болох аливаа маргааныг холбогдогч талууд нөхөрсгөөр тохиролцон шийдвэрлэнэ. Оролцогч улсууд нь хоорондын маргаанаа шийдвэрлэж чадаагүй бол маргааныг Байнгын хороогоор шийдвэрлүүлэхээр шилжүүлнэ. Байнгын хороо асуудлыг хянан үзээд маргааныг хүлээн авсан өдрөөс хойш 120 хоногийн дотор зөвлөмж гаргана. Байнгын хороо энэхүү зорилгоор холбогдох дүрмийг батална.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ БАЙНГЫН ХОРОО БОЛОН ХЭЛЭЛЦЭЭРИЙН УДИРДЛАГА

22 дугаар зүйл Байнгын хороо

Энэхүү хэлэлцээрт Оролцогч улсуудын төлөөлөгчөөс бүрдсэн Байнгын хороо (цаашид “Хороо” гэх) нь жилд нэгээс доошгүй удаа хуралдах бөгөөд энэхүү хэлэлцээрийн хэрэгжилтэд хяналт тавих, зөвлөгөөн зохион байгуулах, шаардлагатай үед зөвлөмж болон шийдвэр гаргах үүрэгтэй бөгөөд ерөнхийдөө

энэхүү хэлэлцээрийн зорилго, заалтын зохих ёсны хэрэгжилтийг хангахад шаардагдах аливаа арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.

23 дугаар зүйл Сайд нарын зөвлөл

Оролцогч улсууд энэхүү хэлэлцээрийн хэрэгжилтэд хяналт тавих, удирдан зохицуулах зорилгоор Оролцогч улс бүрийн холбогдох эдийн засгийн яамны нэг сайдаас бүрдсэн сайд нарын түвшний Зөвлөлийг байгуулна. Зөвлөл нь 2 жил тутамд нэг удаа, эсхүл шаардлагатай тохиолдолд хуралдана. Хороо нь Сайд нарын зөвлөлийг үүргээ гүйцэтгэхэд нь дэмжлэг үзүүлнэ.

24 дүгээр зүйл Шийдвэр гаргах

Хороо нь шийдвэрийг зөвшилцлөөр гаргах дадлыг хэрэгжүүлэхийг эрмэлзэх бөгөөд боломжит бүх тохиолдолд хэрэгжүүлнэ. Шаардлага гарвал Хороо нь чиг үүргээ хэрэгжүүлэхэд шаардагдах үйл ажиллагааны ийм журмыг Оролцогч улсуудын гуравны хоёроос доошгүйг нь байлцуулан, санал хураалтад оролцсон гишүүдийн гуравны хоёроос доошгүйн саналаар батална. Хороо нь энэхүү хэлэлцээрийг тайлбарлах, хэрэгжүүлэхтэй холбогдсон асуудлаар гуравдагч улс болон олон улсын байгууллагатай холбогдох, техникийн зөвлөгөө авах, аль нэг улсын болон олон улсын байгууллагатай хамтран ажиллах хүсэлт гаргаж болно.

ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ ХЯНАХ, НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ

25 дугаар зүйл Хэлэлцээрийг хянах

- (i) Хороо нь хуралдаан бүрд энэхүү хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэх явцад гарсан ахицыг 2 болон 3 дугаар зүйлд заасан зорилго, зарчмыг харгалзан үзсэний үндсэн дээр дүгнэн үзнэ.
- (ii) Энэхүү хэлэлцээрийн ашиг тусыг Оролцогч бүх улс 2 дугаар бүлэгт тусгагдсан Худалдааг либералчлах хөтөлбөрт оруулсан хувь нэмэртээ нийцүүлэн, харилцан ашигтай байдлаар хүртэх боломжийг хангах зорилгоор Хороо нь Үндэсний хөнгөлөлтийн жагсаалтад шаардлагатай залруулга, сайжруулалт хийх үүднээс харилцан хийгдэж буй худалдааг жилд нэгээс доошгүй удаа хянана.
- (iii) Хороо нь АНДЭЗНК-ын хөгжиж буй гишүүн улсуудын дунд худалдааг өргөжүүлэх зорилгыг ахиулах арга замыг тодорхойлох зорилгоор гурван жил тутам ерөнхий хяналтын ажлыг зохион байгуулна.

26 дугаар зүйл Хэлэлцээрт нэмэлт, өөрчлөлт оруулах

Өөрчлөлт оруулах тухай заалт энэхүү хэлэлцээрийн аль нэг хэсэгт орсноос бусад тохиолдолд энэхүү хэлэлцээрийн бүх заалтыг хэлэлцээрт нэмэлт, өөрчлөлт оруулах замаар өөрчилж болно. Энэхүү хэлэлцээрийн 2, 3 дугаар бүлэг ба 26 дугаар зүйлийн заалтад оруулах нэмэлт, өөрчлөлт нь Оролцогч бүх улс хүлээн зөвшөөрснөөр хүчин төгөлдөр болно. Хороо нь бусад бүх нэмэлт, өөрчлөлтийг хүчин төгөлдөр болгох асуудлыг зөвшилцлийн үндсэн дээр шийдвэрлэх боломжит бүх арга хэмжээг авна. Хэрэв зөвшилцөлд хүрээгүй бол нэмэлт, өөрчлөлт нь оролцогч улсуудын гуравны хоёр нь хүлээн зөвшөөрснөөр хүчин төгөлдөр болно.

27 дугаар зүйл **Хөнгөлөлт үйлчлэх хугацаа**

4 дүгээр бүлэгт дурдсан тусгай нөхцөлөөс бусад тохиолдолд Үндэсний хөнгөлөлтийн жагсаалтад орсон хөнгөлөлт нь хүчин төгөлдөр болсон өдрөөсөө эхлэн доод тал нь 3 жилийн хугацаатай байна. Энэ хугацаа дуусах үед хөнгөлөлт өөрчлөгдсөн, эсхүл цуцлагдсан тохиолдолд тухайн Оролцогч улсууд нь хөнгөлөлтийн ерөнхий түвшинг тогтоох зөвлөгөөн хийх бөгөөд энэхүү түвшин нь тэдний хоорондын худалдааны хувьд өөрчлөгдсөн, эсхүл цуцлагдсан хөнгөлөлттэй адил тааламжтай байна.

28 дугаар зүйл **Хөнгөлөлтийг өөрчлөх**

Хөнгөлөлтийг 4 дүгээр бүлгийн заалтын дагуу цуцалсан буюу өөрчилсөн тохиолдолд тухайн Оролцогч улс түүнийг наад зах нь өмнөх хөнгөлөлттэй ижил үнэлгээ бүхий хөнгөлөлтөөр орлуулна.

29 дүгээр зүйл **Хөнгөлөлт болон оролцоог дэмжих**

Хороо нь Хөнгөлөлтийн үндэсний жагсаалтад нэмэлт оруулах болон Оролцогч улсын тоог нэмэгдүүлэх хэлэлцээг байнга дэмжих бөгөөд 25 дугаар зүйлийн дагуу жил бүр хийгдэх худалдааг хянан үзэх ажиллагаа, эсхүл шаардлагатай гэж үзсэн үед хэлэлцээ хийхийг дэмжинэ.

ДОЛДУГААР БҮЛЭГ **НЭГДЭН ОРОХ БОЛОН ХЭЛЭЛЦЭЭРЭЭС ГАРАХ**

30 дугаар зүйл **Хэлэлцээрт нэгдэн орох**

- (i) Энэхүү хэлэлцээр нь хүчин төгөлдөр болсноосоо хойш АНДЭЗНК-ын хөгжиж буй аль ч гишүүн улсын хувьд нэгдэн ороход нээлттэй байна.
- (ii) Хороо нь АНДЭЗНК-ын Гүйцэтгэх нарийн бичгийн даргаар дамжуулан уг хэлэлцээрт нэгдэн орох хүсэлтээ илэрхийлсэн улсаас мэдэгдэл хүлээж

авсны дараа тус улсын одоогийн болон ирээдүйн хөгжил, худалдааны хэрэгцээ, шаардлага, түүнчлэн харилцан ашигтай байх зарчимд нийцүүлэн, хүсэлт гаргасан улсыг хэлэлцээрт нэгдэн ороход шаардлагатай арга хэмжээг авна.

- (iii) Хүсэлт гаргагч улс нь Оролцогч улсуудын мөрдөж буй хөнгөлөлтийн жагсаалттай солилцох өөрийн улсын хөнгөлөлтийн жагсаалтыг санал болгох бөгөөд өөрөөр шийдээгүй бол хүсэлтийн-жагсаалт гаргах замаар болон өөр бусад хэлбэрээр Оролцогч улсуудаас нэмэлт хөнгөлөлт авах хүсэлт гаргаж болохгүй.
- (iv) Зохих ёсоор хэлэлцээний дараа бүрэн зөвшилцөлд хүрвэл хүсэлт гаргагч улс энэхүү хэлэлцээрт нэгдэн орж болно. Зөвшилцөлд хүрээгүй бол Оролцогч улсуудын гуравны хоёроос доошгүйн дэмжлэг авснаар хүсэлт гаргасан улс хэлэлцээрт нэгдэн орж болно. Оролцогч улсуудын аль нэг нь нэгдэхийг эсэргүүцсэн тохиолдолд эсэргүүцсэн улс болон нэгдэж буй улс хооронд энэхүү хэлэлцээрийн зохицуулалт үйлчлэхгүй.
- (v) Энэхүү хэлэлцээр нь шалгуур хангасан нэгдэн орж буй улсын хувьд хэлэлцээрт нэгдэн орох батламж жуух бичиг, Үндэсний хөнгөлөлтийн жагсаалт болон захиргааны холбогдох мэдэгдлийг АНДЭЗНК-ын Гүйцэтгэх нарийн бичгийн даргад хадгалуулсан өдөр хүчин төгөлдөр болно.
- (vi) Энэ зүйлийн хүрээнд захиргааны холбогдох мэдэгдэл гэснийг нэгдэн орж буй улсын энэхүү хэлэлцээрээр хүлээсэн үүргийг бодитоор хэрэгжүүлж эхлэхэд шаардагдах гаалийн мэдэгдэл зэрэг Засгийн газрын мэдэгдлийг ойлгоно.

31 дүгээр зүйл **Нэгдэн орсон, соёрхон баталсан болон** **хүчин төгөлдөр болсон тухай мэдэгдэх**

АНДЭЗНК-ын Гүйцэтгэх нарийн бичгийн дарга Оролцогч улсууд болон АНДЭЗНК-ын хөгжиж буй бусад гишүүн улсуудад (а) энэхүү хэлэлцээрт нэгдэн орсон болон соёрхон баталсан тухай болон (b) энэхүү хэлэлцээр нь шинэ Оролцогч улсын хувьд хүчин төгөлдөр үйлчилж эхлэх огноог мэдэгдэнэ.

32 дугаар зүйл **Хэлэлцээрээс гарах**

Аливаа Оролцогч улс энэхүү хэлэлцээрээс гарч болох бөгөөд энэ тухай мэдэгдлээ АНДЭЗНК-ын Гүйцэтгэх нарийн бичгийн даргаар дамжуулан Оролцогч улсуудад бичгээр хүргүүлсэн өдрөөс хойш 6 сарын дараа тус хэлэлцээрээс гарсан гэж үзнэ. Энэхүү хэлэлцээрээс гарсан Оролцогч улсын эрх, үүрэг нь тэр өдрөөс эхлэн цуцлагдана. Тэр өдрөөс хойш Оролцогч улсууд хэлэлцээрээс гарч буй улстай хамтран гарч буй улсаас Оролцогч бусад улсад олгож байсан, эсхүл бусад Оролцогч улсаас гарч буй улсад олгож байсан хөнгөлөлтийг бүхэлд нь, эсхүл хэсэгчлэн цуцлах эсэхийг шийдвэрлэнэ.

НАЙМДУГААР БҮЛЭГ БУСАД, ТӨГСГӨЛИЙН ЗААЛТ

33 дугаар зүйл

Үндэсний хөнгөлөлтийн жагсаалтад нэмэлт, өөрчлөлт оруулах

29 дүгээр зүйлийн дагуу 1 дүгээр хавсралтын нэмэлт, өөрчлөлтөд дараах зүйл багтана. Үүнд:

- (a) Оролцогч улсуудын Үндэсний хөнгөлөлтийн жагсаалтад орсон бараа, бүтээгдэхүүний тариф, хилийн төлбөр, хураамж, тарифын бус арга хэмжээг бууруулах;
- (b) Оролцогч улсуудын Үндэсний хөнгөлөлтийн жагсаалтад одоогоор ороогүй бараа, бүтээгдэхүүний тариф, хилийн төлбөр, хураамж, тарифын бус арга хэмжээг бууруулах;
- (c) Шинээр нэгдэн орж буй улсуудын Хөнгөлөлтийн үндэсний жагсаалтад орсон бараа, бүтээгдэхүүний тариф, хилийн төлбөр, хураамж, тарифын бус арга хэмжээг бууруулах.

34 дүгээр зүйл

Үндэсний хөнгөлөлтийн жагсаалт хүчин төгөлдөр болох

Оролцогч улсын санал бүхий мэдэгдлийг Хороо хүлээн авч, гуравны хоёрын саналаар тухайн санал болгож буй нэмэлт, өөрчлөлтийг энэхүү хэлэлцээрийн зорилготой нийцэж байгаа тухай мэдэгдсэн өдрөөс хойш 30 хоногийн дараа 1 дүгээр хавсралтад оруулах нэмэлт, өөрчлөлт хүчин төгөлдөр болно. Оролцогч улсын Засгийн газар нь энэхүү заалтыг мөрдөхөд шаардагдах дотоодын захиргааны арга хэмжээг авах үүрэг хүлээнэ. Нэгдэж буй улсын Үндэсний хөнгөлөлтийн жагсаалт нь нэгдэн орсон тухай холбогдох баримт бичгийг АНДЭЗНК-ын Гүйцэтгэх нарийн бичгийн даргад хадгалуулснаас хойш 30 хоногийн дараа хүчин төгөлдөр болно.

35 дугаар зүйл

Онцгой нөхцөл

Энэхүү хэлэлцээрийн аль ч заалт Оролцогч улс өөрийн үндэсний аюулгүй байдал, нийгмийн ёс суртахууныг хамгаалах, хүн, амьтан, ургамлын эрүүл мэндийг хамгаалах болон урлагийн бүтээл, түүх, археологийн үнэт зүйлсийг хамгаалахад шаардлагатай гэж үзсэн арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд саад болохгүй.

36 дугаар зүйл

Хэлэлцээрийг үл хэрэглэх

Оролцогч улс хооронд шууд хэлэлцээ хийгээгүй бөгөөд тэдгээрийн аль нэг нь гарын үсэг зурах, нэгдэн орох, эсхүл соёрхон баталсан тухай батламж жуух бичгээ хадгалуулах үедээ тус хэлэлцээрийг харилцан хэрэглэхээр тохиролцоогүй бол энэхүү хэлэлцээр нь тэдгээр Оролцогч улс хооронд үйлчлэхгүй.

37 дугаар зүйл Тайлбар хийх

36 дугаар зүйлд зааснаас бусад тохиолдолд энэхүү хэлэлцээрт гарын үсэг зурах, эсхүл соёрхон батлах, эсхүл нэгдэн орох үед тайлбар хийж болохгүй.

38 дугаар зүйл Эх хадгалах

Энэхүү хэлэлцээрийн эх хувь болон хэлэлцээрийн нэмэлт, өөрчлөлтийг АНДЭЗНК-ын Гүйцэтгэх нарийн бичгийн дарга хадгалах бөгөөд тэрээр Оролцогч улс бүрд хэлэлцээрийн баталгаат хуулбарыг хүргүүлнэ.

39 дүгээр зүйл Хэлэлцээрийг бүртгэх

Энэхүү хэлэлцээрийг Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Дүрмийн 102 дугаар зүйлийн дагуу бүртгүүлнэ.

40 дүгээр зүйл Хэлэлцээрийн нэр

Ази, Номхон далайн эдийн засаг, нийгмийн комиссын Хөгжиж буй гишүүн улсын худалдааны хэлэлцээний анхны хэлэлцээр буюу Бангкокийн хэлэлцээр гэж нэрлэж байсан энэхүү хэлэлцээрийг үүнээс хойш Ази, Номхон далайн худалдааны хэлэлцээр гэж нэрлэнэ.

Дээрхийг нотолж, анхдагч гарын үсэг зурсан улсын дор дурдсан бүрэн эрхт төлөөлөгчид тус тусын Засгийн газрыг төлөөлөн энэхүү хэлэлцээрт гарын үсэг зурав. Хоёр мянга таван оны арван нэгдүгээр сарын хоёрны энэ өдөр Бээжин хотноо англи хэлээр нэг хувь үйлдэв.

-----oO-----